

Εγώ, εμείς και η Ευρώπη

ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
ΛΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑ-
ΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟ-
ΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣ-
ΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ
ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥ-
ΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ
ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
ΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟ-
ΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣ-
ΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ
ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥ-
ΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ
ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
ΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟ-
ΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣ-
ΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ
ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥ-
ΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ
ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ Ι ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
ΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ ΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑ-
ΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝ

ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
 ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ
 ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑ-
 ΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ
 ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥ-
 ΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
 ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ
 ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
 ΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ
 ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟ-
 ΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ
 ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
 ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣ-
 ΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
 ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ
 ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥ-
 ΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
 ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ
 ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
 ΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ
 ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟ-
 ΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ
 ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ
 ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣ-
 ΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
 ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ
 ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥ-
 ΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ
 ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ
 ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΠΕΡΙΒΑΛ-
 ΛΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΙΔΕΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΟΥΝΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΕΣ
 ΠΟΛΕΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΜΝΗΜΕΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΔΡΟΜΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΥΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Συγγραφή - Σχεδιασμός: ΜΑΡΙΖΑ ΝΤΕΚΑΣΤΡΟ
 Καλλιτεχνική επιμέλεια: ΡΑΣΕΛ ΜΠΑΛΕΣΤΡΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΥΛΙΚΟΥ
 Επιστημονική επιμέλεια: ΜΑΡΙΖΑ ΝΤΕΚΑΣΤΡΟ
 Γλωσσική επιμέλεια - Διορθώσεις: ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
 Γραφιστική επιμέλεια: ΡΑΣΕΛ ΜΠΑΛΕΣΤΡΑ

Κεφάλαιο 1

Τι γλώσσα μιλάνε

Φέτος αποφασίσαμε με το σχολείο να κάνουμε τον γύρο της Ελλάδας σε 15 ημέρες.

Την 6η ημέρα του ταξιδιού φτάσαμε στους Δελφούς, στην πλαγιά του Παρνασσού.

Πήγαμε μια βόλτα στον αρχαιολογικό χώρο. Είχε πολύ κόσμο, τουρίστες από την Ελλάδα, σαν κι εμάς, αλλά και από άλλες χώρες. Μας πλησίασε μια μεγάλη ομάδα παιδιών.

– Καλημέρα! Καλημέρα! είπαν πολλοί από εμάς.

Ακούστηκαν φωνές:

- God morgon!
- Bom dia!
- Good morning!
- Jo reggelt!
- Günaydin!
- Dobre rano!
- Labrit!
- Zdravstvuite!
- Bonjour!

Αναρωτηθήκαμε τι μας είπαν τα παιδιά, γιατί καταλάβαμε ότι δε μιλούσαν όλα την ίδια γλώσσα. Ποια ήταν η πατρίδα τους;

Ο δάσκαλος μας είπε ότι είναι από διάφορες χώρες του κόσμου, από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από άλλες χώρες της Ευρώπης, και μας καλημερίζουν στις γλώσσες τους.

– Η δική μας γλώσσα είναι καλύτερη, είπε η Αϊσέ.

– Όλες οι γλώσσες είναι καλές, είπε ο Χασάν.

– Σκεφτείτε, παιδιά, πόσες γλώσσες μιλούν οι άνθρωποι σε ολόκληρη τη γη! Υπάρχουν γλώσσες που τις μιλάνε πολύ λίγοι άνθρωποι και γλώσσες που τις μιλάνε πάρα πολλοί. Υπάρχουν γλώσσες που είναι καλύτερες από άλλες;

* Ποιες γλώσσες μαθαίνεις στο σχολείο;

* Αν ταξιδέψεις στη Γερμανία, στη Ρουμανία ή στην Ουγγαρία, ποια άλλη γλώσσα πρέπει να ξέρεις για να επικοινωνήσεις;

Κεφάλαιο 2

Μια οικογένεια χωρών

- Τι είναι η Ευρώπη; είπε κάποιο παιδί.
 - Η Ευρώπη είναι μία από τις ηπείρους της Γης, του πλανήτη μας. Και η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες της Ευρώπης, είπε ο δάσκαλος.
- Και τότε θυμηθήκαμε τον μύθο του θεού Δία, που παντρεύτηκε τη βασίλισσα Ευρώπη κι έδωσε το όνομά της σε ολόκληρη την ήπειρο.
- Τι είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση; ρώτησε μια συμμαθήτριά μας.
 - Φαντάσου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια μεγάλη οικογένεια χωρών.
- Μια οικογένεια με 27 μέλη.

Κεφάλαιο 3

Πώς δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο λεωφορείο πιάσαμε κουβέντα για την Ευρώπη.

- Γιατί αποφάσισαν αυτές οι 27 χώρες να ενωθούν σε μια οικογένεια;
- Όλα ξεκίνησαν από τη δυστυχία που φέρνει στους ανθρώπους ο πόλεμος. Χρόνια πριν, πριν από την εποχή που γεννήθηκαν οι προπροπροπαπούδες μας, οι Ευρωπαίοι πολεμούσαν μεταξύ τους για διάφορους λόγους: άλλοτε για να κατακτήσουν ένα κομμάτι γης, άλλοτε για να κατακτήσουν γειτονικές

χώρες, ώστε να γίνουν πιο δυνατοί. Στο τέλος του Β' Παγκόσμιου πολέμου εκατομμύρια άνθρωποι είχαν σκοτωθεί, η Ευρώπη ήταν

κατεστραμμένη και χωρισμένη σε μικρές και μεγάλες, πλούσιες και φτωχές χώρες. Οι άνθρωποι σκέφτηκαν ότι θα μπορούσε να γίνει κάτι ώστε να μην ξανασυμβούν πόλεμοι.

- Πώς το κατάφεραν;
- Κάθισαν και συζήτησαν όλοι μαζί.
- Δεν ήταν δύσκολο;
- Πρώτα συζήτησαν και αποφάσισαν να συνεργαστούν ειρηνικά λίγες χώρες: η Γαλλία, η Γερμανία, το Βέλγιο, η Ιταλία, η Ολλανδία. Αργότερα ενώθηκαν κι άλλες χώρες, κι άλλες, μέχρι που φτάσαμε να φτιάξουμε μια Ένωση από 27 χώρες. Και στη σειρά περιμένουν κι άλλες για να γίνουν μέλη, όπως η Τουρκία και η Κροατία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σαν μια μεγάλη ενιαία χώρα!

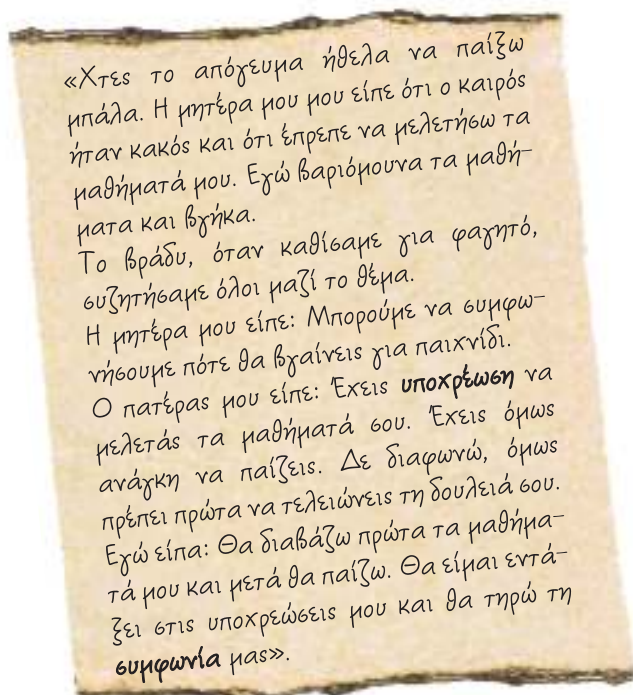
* Διάλεξε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα ήθελες να επισκεφτείς και οργάνωσε ένα φανταστικό ταξίδι από τον τόπο σου προς εκείνη. Από ποιες χώρες θα περάσεις αν πας με το τρένο ή με το αυτοκίνητο; Σε ποια λιμάνια θα σταματήσεις αν πάρεις το πλοίο;

Κεφάλαιο 4

Συμφωνίες και υποχρεώσεις

Μια μέρα, ο Αχμέτ διηγήθηκε στην τάξη έναν τσακωμό που είχε με τους γονείς του:

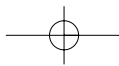

Δύο χρήσιμες λέξεις

Υποχρέωση είναι αυτό που πρέπει να κάνει κάποιος για να μπορεί να ζει καλά μαζί με τους άλλους.

Συμφωνία είναι η απόφαση που παίρνουν μαζί δύο ή περισσότεροι άνθρωποι.

* Ο δάσκαλος πρότεινε να γράψουμε σε ένα χαρτί τις υποχρεώσεις μας και τις συμφωνίες που κάνουμε με τους γονείς μας.

Κεφάλαιο 5

Τι συμφώνησαν οι Ευρωπαίοι μεταξύ τους

- Τι έγινε όταν οι χώρες ενώθηκαν και έγιναν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- Όταν οι 27 χώρες έγιναν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δέχτηκαν να υπογράψουν πολλές συμφωνίες μεταξύ τους.

Ζήτω,
μπορώ
να μετακομίσω
όπου θέλω!

Τα παιδιά μου
θα σπουδάσουν
στην Ολλανδία!

Θα βρω δουλειά
στην Πολωνία!

Θα κάνω τον γύρο
της Ευρώπης
χωρίς διαβατήριο!

Αν μου συμβεί
κάτι κακό
σε κάποια χώρα,
η δικαιοσύνη
θα με προστατέψει!

Παντού θα παίρνω
τον ίδιο μισθό
για τη δουλειά μου!

Τέλος οι πόλεμοι!
Ζήτω η ειρήνη!

Θα φτιάξουμε
την «Πράσινη Ευρώπη»!

Κεφάλαιο 6

Τι έχει μέσα το πορτοφόλι μου

- 17 από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν να έχουν κοινό νόμισμα, το ευρώ, το νόμισμα που χρησιμοποιούμε και στην Ελλάδα.
- Δηλαδή, αν πάω στην Αυστρία, μπορώ να αγοράσω κάτι που μου αρέσει και να πληρώσω με ευρώ; ρώτησε ο Αλί.
- Φυσικά! Αν όμως ταξιδέψεις στη Δανία ή στην Αγγλία, πρέπει να μετατρέψεις τα ευρώ στο νόμισμα που χρησιμοποιούν εκεί.

Κεφάλαιο 7

Γέφυρες και πόρτες

Όταν τελειώσαμε τη βόλτα στον αρχαιολογικό χώρο, πήγαμε σε μια καφετέρια να αγοράσουμε νερό, πορτοκαλάδες, μπισκότα και σάντουιτς.

– Παιδιά, αυτό το ευρώ δεν είναι σαν τα δικά μας! είπε η Εσμέ.

Βγάλαμε όλοι τα κέρματα που είχαμε στην τσέπη μας.

– Ούτε αυτό είναι! Ούτε αυτό! ακούστηκαν πολλές φωνές.

– Όλα έχουν την ίδια αξία, αλλά είναι από άλλες χώρες της Ευρώπης, είπε ο δάσκαλος κι έβγαλε από το πορτοφόλι του μερικά χαρτονομίσματα. Ελάτε να δείτε τα χαρτονομίσματα.

Στα χαρτονομίσματα έχουν σχεδιάσει γέφυρες και πόρτες.

Τι λέτε να συμβολίζουν;

- Οι γέφυρες ενώνουν δύο μέρη.
- Και από τις πόρτες περνάμε για να μπορούμε κάπου.
- Τι σημαίνουν λοιπόν; ρώτησε ο δάσκαλος.
- Μήπως ότι μπορούμε να πηγαίνουμε ελεύθερα παντού;
 - Σωστά! Οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να ταξιδεύουν ελεύθερα, χωρίς διαβατήριο, σε κάθε χώρα-μέλος.

- Τι συμβολίζουν τα αστέρια πάνω στα κέρματα; ρώτησαν κάποια παιδιά.
- Συμβολίζουν τις χώρες που έχουν ενωθεί.
- Μπράβο, Μπαρίς! Αυτό είναι, το βρήκες!

Κεφάλαιο 8

Τζαμιά και πύργοι, γοργόνες και ρολόγια

Κουβεντιάζοντας στην καφετέρια, ακούσαμε έναν κύριο και μια κυρία να λένε:

– Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά μνημεία του ανθρώπινου πολιτισμού.

– Σαν την Ακρόπολη.

– Και την Ολυμπία.

– Το μεγάλο τζαμί στο Διδυμότειχο.

– Ο Λευκός Πύργος στη Θεσσαλονίκη.

– Τον Πύργο του Άιφελ στο Παρίσι, στη Γαλλία.

– Τη Μικρή Γοργόνα στο λιμάνι της Κοπεγχάγης, στη Δανία.

– Το ρολόι Μπιγκ Μπεν στο Λονδίνο, στην Αγγλία.

– Το Κολοσσαίο στη Ρώμη, στην Ιταλία.

– Σε κάθε χώρα υπάρχουν πολλά μνημεία, είπε ο δάσκαλος. Οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν να προστατεύουν τα μνημεία του πολιτισμού.

Όταν επιστρέψουμε στο σχολείο, θα ψάξουμε να τα βρούμε στα βιβλία μας.

Κεφάλαιο 9

Το παιχνίδι της γεωγραφίας

Η εκδρομή μάς άρεσε πολύ. Σκεφτήκαμε, λοιπόν, να πάμε κάπου αλλού την επόμενη χρονιά. Πού όμως; Όλοι άρχισαν να λένε ιδέες.

- Να πάμε στην Αθήνα.
- Να πάμε στην Κρήτη.

- Να πάμε στη Μάλτα, που είναι νησί.
- Όχι, να πάμε στη Σουηδία, να δούμε τα φιορδ.
- Να πάμε στην Πορτογαλία, να κάνουμε μπάνιο στον Ατλαντικό ωκεανό.

Ανοίξαμε τον χάρτη της Ευρώπης και παίξαμε το παιχνίδι της γεωγραφίας.

- ⊙ Το μεγαλύτερο ποτάμι της Ευρώπης διασχίζει 10 χώρες. Είναι ο
- ⊙ Η Ευρώπη βρέχεται από πολλές θάλασσες. Ποιες είναι αυτές;
.....
- ⊙ Στην Ευρώπη υπάρχουν ψηλά βουνά. Ποια;
.....
- ⊙ Στην Ευρώπη υπάρχουν μεγάλες λίμνες; Ποιες είναι αυτές;
.....
- ⊙ Στην Ευρώπη υπάρχουν πολλά νησιά. Ποιες ευρωπαϊκές χώρες είναι νησιά;
.....
- ⊙ Ποιες χώρες έχουν παγωμένες περιοχές;
.....
- ⊙ Ποιες χώρες βρίσκονται απέναντι από την Αφρική;
.....
- ⊙ Ποιες χώρες βρίσκονται κοντά στην Ασία;
.....
- ⊙ Ποιες χώρες βρέχονται από τον Ατλαντικό ωκεανό;
.....
- ⊙ Ποιες χώρες βρέχονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα;
.....
- ⊙ Από ποιες μεγάλες πόλεις περνούν ποτάμια;
.....

Κεφάλαιο 10

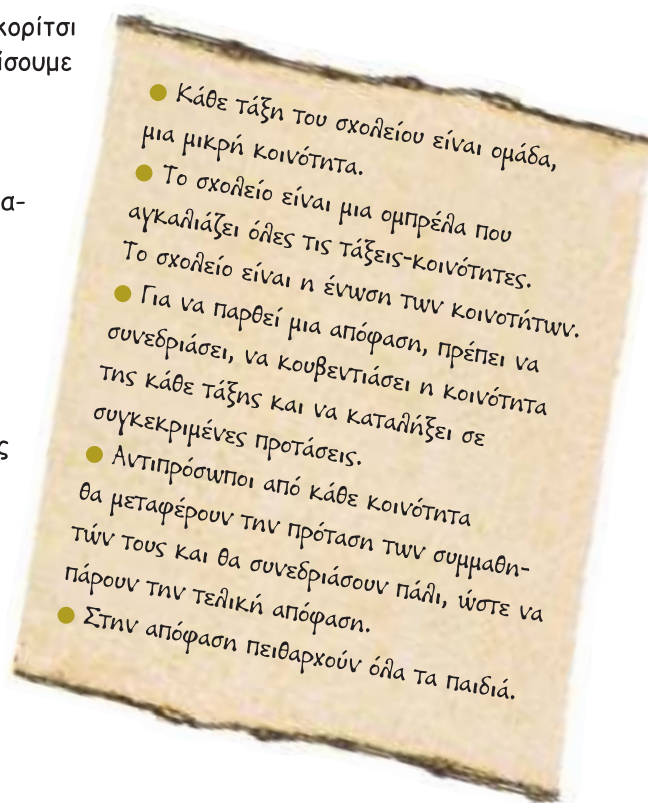
Πώς παίρνουμε μια απόφαση

– Πού θα πάμε εκδρομή; Πού θα πάμε εκδρομή; ακούγονταν φωνές από παντού.
Ο καθένας φώναζε τη γνώμη του.
– Ε! Σταματήστε! είπε η Μπαχάρ, ένα κορίτσι από την ΣΤ΄ τάξη. Δε γίνεται να αποφασίσουμε με φωνές. Θα μιλάει ένας ένας.

Για να δούμε πώς παίρνουμε μια απόφαση όταν είμαστε πολλοί και έχουμε πολλές διαφορετικές ιδέες!

Σκεφτήκαμε, πρώτα, να συζητήσουμε το θέμα της εκδρομής σε κάθε τάξη.
Η κάθε τάξη θα προτείνει ένα μέρος για την εκδρομή.
Μετά θα συζητήσουμε όλες τις προτάσεις και θα αποφασίσουμε.

Έτσι κι έγινε.
Γράψαμε σε ένα χαρτί, για να μην ξεχάσουμε, πώς παίρνονταν οι αποφάσεις.

Κεφάλαιο 11

Ψηφοφορία

Την άλλη μέρα, στο διάλειμμα, αποφασίσαμε να κάνουμε μια συνεδρίαση με θέμα την εκδρομή μας.

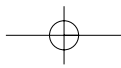

Ορίσαμε τον **πρόεδρο** της συνεδρίασης. Ο πρόεδρος δίνει τον λόγο σε κάθε παιδί που θέλει να μιλήσει.

Ορίσαμε τον **γραμματέα**, που έγραψε στον πίνακα την **πρόταση** που έκανε κάθε παιδί.

Ψηφίσαμε κάθε πρόταση και μετρήσαμε τις ψήφους που πήρε.

Η πρόταση με την οποία συμφώνησαν τα περισσότερα παιδιά είναι εκείνη που θα εφαρμοστεί και θα τη σέβονται όλοι.

Κεφάλαιο 12

Και οι μεγάλοι ψηφίζουν

– Ξέρετε, παιδιά, ότι, όπως πήρατε εσείς την απόφαση για την εκδρομή, με παρόμοιο τρόπο παίρνονται και οι αποφάσεις από τις κυβερνήσεις των χωρών; είπε ο δάσκαλος.

– Και στην Ελλάδα;

– Και στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

– Επειδή οι πολίτες είναι πολλά εκατομμύρια, ψηφίζουν αντιπροσώπους, τους βουλευτές, και εκείνοι με τη σειρά τους ψηφίζουν στο Κοινοβούλιο τις αποφάσεις για τη χώρα μας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κι αυτή ένα Κοινοβούλιο, το Ευρωκοινοβούλιο, και ευρωβουλευτές από όλες τις χώρες που είναι μέλη της. Αυτοί ψηφίζουν για θέματα που αφορούν όλες τις χώρες-μέλη.

Κεφάλαιο 13

Συνθήκη: η λύση στα προβλήματα

Σήμερα, στο διάλειμμα, έγινε μεγάλη φασαρία. Τα αγόρια της Δ' και της Ε' τάξης πιάστηκαν στα χέρια. Όλοι ήθελαν την μπάλα για τη δική τους ομάδα.

Ένα παιδί έτρεξε να φωνάξει μια δασκάλα.

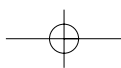
Ένα άλλο παιδί πρότεινε να καθίσουν όλοι και να συζητήσουν το θέμα, μέχρι να βρουν μια λύση.

Τα αγόρια ηρέμησαν και βρήκαν τη λύση: Κάθε ομάδα θα έχει την μπάλα μέρα παρά μέρα.

Η απόφαση των παιδιών γράφτηκε σε ένα χαρτί.

Έγινε η **Συνθήκη** για τα παιχνίδια στο διάλειμμα. Αν εμφανιστούν κι άλλα θέματα που έχουν σχέση με τα διαλείμματα, θα αποφασιστούν και θα γραφτούν στη Συνθήκη.

* Πώς ρυθμίζονται στο σχολείο σου τα παιχνίδια στο διάλειμμα;

Κεφάλαιο 14

Το παιχνίδι της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο τέλος της εβδομάδας ήμασταν πολύ κουρασμένοι.

Η δασκάλα μάς πρότεινε να παίξουμε ένα παιχνίδι: να παίξουμε την «Ευρωπαϊκή Ένωση».

Μερικά παιδιά δεν ήθελαν να παίξουν και πρότειναν να σχολάσουμε νωρίτερα και να πάμε βόλτα.

Σε άλλους άρεσε η ιδέα της δασκάλας.

Κάναμε ψηφοφορία. Οι πιο πολλοί ήθελαν να παίξουν «Ευρωπαϊκή Ένωση».

Ο καθένας και η καθεμία διάλεξε μια χώρα.

Έγινε ευρωβουλευτής και έφτιαξε μια ταμπέλα με τη σημαία της χώρας που διάλεξε. Καθίσαμε σε έναν κύκλο και αρχίσαμε να συζητάμε.

- Να ζούμε ειρηνικά, είπε η Τσεχία.
- Να μην πολεμάμε μεταξύ μας, είπε η Ελλάδα.
- Κάθε πρόβλημα να το συζητάμε όλοι μαζί, είπε το Λουξεμβούργο.
- Να βοηθάμε όσες χώρες παθαίνουν φυσικές καταστροφές: σεισμούς, πλημμύρες, ξηρασία, αρρώστιες, είπε η Ιρλανδία.

- Να στέλνουμε χρήματα, τρόφιμα, φάρμακα σε όσους έχουν ανάγκη, είπε η Πορτογαλία.

Συμφωνήσαμε όλοι, τα γράψαμε σε ένα χαρτί και υπογράψαμε τη Συνθήκη.

- Εγώ λέω ότι πρέπει να μπορούμε να ζούμε σε οποιαδήποτε χώρα. Εμείς να πηγαίνουμε στο σχολείο και οι γονείς μας να εργάζονται, είπε η Νουρ.

- Νομίζω ότι είναι σωστό, πετάχτηκε ο Χακίμ.

Συμφωνήσαμε και σε αυτό και το βάλαμε στη Συνθήκη.

Κεφάλαιο 15

Όλοι είμαστε Ευρωπαίοι

Ένα απόγευμα, σε ένα διάλειμμα του παιχνιδιού, πιάσαμε κουβέντα για το τι θέλουμε να γίνουμε όταν μεγαλώσουμε.

- Όταν μεγαλώσω, θα γίνω αστέρι του τραγουδιού!
- Εγώ θα γίνω αθλητής!
- Όταν μεγαλώσω, θα βρω φάρμακα που θα γιατρεύουν όλες τις αρρώστιες!
- Θα γίνω επιστήμονας!
- Θα γίνω μουσικός!
- Θα φτιάξω ροκ συγκρότημα!
- Εγώ θα γίνω διάσημος Ευρωπαίος!

Η Χούλια σκέφτηκε να κάνουμε μια έκπληξη στη δασκάλα μας. Πρότεινε να ψάξουμε να βρούμε έναν σημαντικό Ευρωπαίο που να έχει σχέση με αυτό που θέλουμε να γίνουμε όταν μεγαλώσουμε και να τον «παρουσιάσουμε» στην τάξη.

Κάναμε έναν κατάλογο με τα ονόματα σημαντικών Ευρωπαίων που ξέραμε:

● οι μουσικοί Μπιτλς (Άγγλοι)

● η Μαρία Κιουρί, που ανακάλυψε το ράδιο (Πολωνή)

● ο ζωγράφος Πάμπλο Πικάσο (Ισπανός)

● ο ποδοσφαιριστής Ζινεντίν Ζιντάν (Γάλλος)

● η αθλήτρια της γυμναστικής Νάντια Κομανέτσι (Ρουμάνα)

● ο παραμυθάς Χανς Κρίστιαν Άντερσεν (Δανός)

● ο θαλασσοπόρος Βάσκο ντα Γκάμα (Πορτογάλος)

● ο Χριστόφορος Κολόμβος, που ανακάλυψε την Αμερική (Ιταλός)

● η τραγουδίστρια της όπερας Μαρία Κάλλας (Ελληνίδα)

● ο Γουτεμβέργιος, που ανακάλυψε την τυπογραφία (Γερμανός)

Κεφάλαιο 16

Από τη μια χώρα στην άλλη

Σε τρεις ημέρες ήμαστε έτοιμοι. Είχαμε βρει φωτογραφίες, είχαμε φέρει δίσκους με τη μουσική των Μπιτλς, είχαμε βρει πληροφορίες για τα ταξίδια των θαλασσοπόρων, χάρτες κι ένα σωρό άλλα.

Ήρθε η σειρά του Μεχμέτ να παρουσιάσει τον αγαπημένο του ποδοσφαιριστή, τον Ζιντάν.

Ο Μεχμέτ διάβασε:

«Ο Ζινεντίν Ζιντάν γεννήθηκε στη Γαλλία το 1972. Η καταγωγή της οικογένειάς του είναι από την Αλγερία. Ο πατέρας του και η μητέρα του μετανάστευσαν στη Γαλλία πριν γεννηθεί ο Ζινεντίν. Το 2000 η εθνική ποδοσφαιρική ομάδα της Γαλλίας κέρδισε το Παγκόσμιο Κύπελλο. Ο Ζιζού, όπως τον λένε καϊδευτικά, έγινε αρχηγός της γαλλικής εθνικής ομάδας. Το 2006 ανακηρύχθηκε καλύτερος ποδοσφαιριστής του κόσμου. Είναι παντρεμένος κι έχει τέσσερα αγόρια. Τώρα έχει σταματήσει το ποδόσφαιρο».

– Πώς γίνεται ο Ζιντάν να είναι Γάλλος; ρώτησε η Αϊσέ.

– Σε όλα τα κράτη της Ευρώπης ζουν άνθρωποι που κατάγονται από διάφορες χώρες.

Στην Ελλάδα έχουν γεννηθεί παιδιά που οι γονείς τους κατάγονται από την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τις Φιλιππίνες, την Αφρική, τη Ρουμανία, την Πολωνία και άλλες χώρες, είπε η δασκάλα μας.

– Θα ήθελα να γνωρίσω παιδιά από άλλες χώρες, είπε κάποιο αγόρι.

Μπορούμε να τους στείλουμε γράμματα;

– Μπορούμε, μας απάντησε και συνέχισε: Η Μαρία Κιουρί έζησε στη Γαλλία τόσα χρόνια, που ξεχάσαμε ότι ήταν Πολωνή. Και ο Χριστόφορος Κολόμβος ήταν Ιταλός, αλλά έζησε και στην Ισπανία. Ο Πικάσο ήταν Ισπανός και έζησε στη Γαλλία.

Κεφάλαιο 17

Είναι όλοι ίσοι;

Το ημερολόγιο της Τανσού

«Αυτές τις ημέρες άκουσα στο σπίτι μου διάφορες συζητήσεις ανάμεσα στους μεγάλους. Μιλούσαν για προσβολές που δέχτηκαν μερικοί ξένοι εργάτες από τους συναδέλφους τους. «Είστε ξένοι! Δεν είστε σαν κι εμάς! Να φύγετε! Να πάτε στη χώρα σας!» έλεγαν. Δηλαδή τι κακό έχουν κάνει; Μήπως δε δουλεύουν όπως οι άλλοι, δεν έχουν σπίτι και οικογένεια, δε στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο; Αποφάσισα να μιλήσω στον δάσκαλό μου».

Ο δάσκαλος είπε πως αυτή η συμπεριφορά ήταν ρατσιστική και υποσχέθηκε ότι θα μιλούσαμε γι' αυτό το θέμα στην τάξη.

Τη Δευτέρα το πρωί κάναμε τη συζήτηση.

Οι ερωτήσεις έπεσαν βροχή!

- Κύριε, αυτοί οι ξένοι παίρνουν τις δουλειές των πατεράδων μας;
- Είναι σαν κι εμάς, αφού δε μιλάνε τη γλώσσα μας;
- Σε ποια θρησκεία πιστεύουν;
- Ούτε τρώνε τα ίδια φαγητά ούτε ζούνε σαν κι εμάς.
- Μήπως είναι μαύροι;
- Παιδιά, όλοι οι άνθρωποι της γης αποτελούν μια κοινότητα. Θυμηθείτε την κοινότητα του σχολείου μας. Όλοι είμαστε διαφορετικοί στον χαρακτήρα, στην εμφάνιση, στις ικανότητες... Άλλος πιστεύει σε μια θρησκεία, άλλος σε άλλη. Ακόμα, μπορεί να μιλάμε διαφορετικές γλώσσες, ο καθένας να έχει τις ιδέες του. Όμως είμαστε όλοι άνθρωποι. Γι' αυτό είμαστε και ίσοι. Έχουμε τα ίδια δικαιώματα στη ζωή.

Κεφάλαιο 18

Τρομερές φωτογραφίες!

Το ημερολόγιο της Τανσού

«Σήμερα ο δάσκαλος έφερε στην τάξη αυτές τις φωτογραφίες. Έδειχναν ανθρώπους δυστυχισμένους. Μας εξήγησε ότι όλοι τους είχαν υποφέρει από ρατσιστικές συμπεριφορές. Μας είπε ότι αυτό έγινε γιατί ήταν διαφορετικοί και γι' αυτό είχαν διωχτεί από κάποιους άλλους».

– Αυτές οι φωτογραφίες είναι παλιές! Τι γίνεται σήμερα; ρώτησαν κάποια παιδιά.
– Και σήμερα υπάρχει ρατσισμός! Πρέπει να μιλάμε και να καταγγέλλουμε συμπεριφορές που μειώνουν την αξιοπρέπεια των ανθρώπων, είπε ο δάσκαλος. Κοιτάξτε γύρω σας. Στη χώρα μας ζουν άνθρωποι από κάθε γωνιά της γης.

Μαζί τους έφεραν τον πολιτισμό τους, που μπορεί να είναι διαφορετικός.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και παντού στον κόσμο, οι άνθρωποι έχουν ανακατευτεί μεταξύ τους.

Αυτό το ανακάτεμα κάνει όλους μας πιο πλούσιους, μας ανοίγει ορίζοντες.

Μπορούμε να ζούμε όλοι αρμονικά και να φροντίζουμε για ένα καλύτερο μέλλον.

Κανένας δεν επιτρέπεται να κάνει διακρίσεις που να σχετίζονται με την καταγωγή, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις ιδέες, να προσβάλλει ή να φοβίζεται.

Κεφάλαιο 19

Παιδιά από όλο τον κόσμο

Επιτέλους έφτασε το τέλος της χρονιάς!

Η δασκάλα μάς είπε ότι είχε έρθει η ώρα να κάνουμε μια μεγάλη εργασία. Μια εργασία με θέμα τα δικαιώματα των παιδιών. Τι θα κάναμε;

Έφερε στην τάξη φωτογραφίες παιδιών από διάφορες χώρες.

Να ο Ίζα από τη Σιέρα Λεόνε.

Αυτός είναι ο Αρίφ από το Μπαγκλαντές.

Η Μαχάσιν από το Σουδάν,

η Μαρία από την Ελλάδα, ο Κλοντ από τη Γαλλία,
ο Μάικλ από τις ΗΠΑ,
η Ουάφα από το Νταρφούρ,
ο Κιμ από τη Βόρεια Κορέα,
ο Καετάνο από τη Βραζιλία.

Αυτά τα παιδιά έχουν την ίδια ηλικία με εσάς.
Ζούνε δύσκολα, όπως και χιλιάδες άλλα
παιδιά στη χώρα τους.

Να τι θα κάνετε: Η κάθε φωτογραφία,
όταν την παρατηρούμε προσεκτικά,
μας δίνει πολλές πληροφορίες.
Παρατηρήστε τες, σκεφτείτε και
γράψτε κάτι για τη ζωή αυτών
των παιδιών.

Κεφάλαιο 20

Παιδιά σαν κι εμάς

Να τι γράψαμε:

Μαρία

Η Μαρία ζει στην Ελλάδα. Πάει στην Δ΄ τάξη του Δημοτικού. Μένει με την οικογένειά της σε ένα όμορφο σπίτι. Οι γονείς της φροντίζουν αυτή και την αδερφή της. Δεν της λείπει τίποτα. Όλοι είναι αγαπημένοι. Όταν μεγαλώσει, θα γίνει νοσοκόμα.

Ίζα από τη Σιέρα Λεόνε

Στη χώρα του Ίζα έγινε πόλεμος. Ο Ίζα, που είναι 12 χρονών, αναγκάστηκε να πάει να πολεμήσει. Του έδωσαν ένα αληθινό όπλο. Ο Ίζα σταμάτησε να είναι παιδί. Δεν πήγε στο σχολείο, δεν έτρωγε καλά, δε διασκέδασε, δεν έπαιξε και είδε ανθρώπους να σκοτώνονται.

Αρίφ από το Μπαγκλαντές

Ο Αρίφ, αντί να πηγαίνει στο σχολείο, δουλεύει για να ζήσει. Δε βοηθάει τους γονείς του στα χωράφια, όπως πολλά παιδιά στη χώρα μας. Δουλεύει σε ένα εργοστάσιο χαλιών από τα 8. Δουλεύει σαν μεγάλος, πολλές ώρες, και τα κέρια του πονάνε.

Ουάφα από το Νταρφούρ

Στη χώρα της Ουάφα έγινε εμφύλιος πόλεμος. Η Ουάφα και τα αδέρφια της έφυγαν από το χωριό τους για να σωθούν. Ύστερα από πολλές περιπέτειες εγκαταστάθηκαν σε ένα στρατόπεδο προσφύγων. Στο στρατόπεδο τους φρόντισαν οι ανθρωπιστικές οργανώσεις: τους έδωσαν φαγητό και ρούχα. Οι γιατροί τους έκαναν εμβόλια για να μην αρρωσταίνουν. Εκεί έχει δασκάλους για τα παιδιά.

Κλοντ από τη Γαλλία

Ο Κλοντ κάθεται σε αναπηρικό καροτσάκι. Χρειάζεται βοήθεια για να μετακινείται. Μπορεί όμως να κάνει ό,τι κι εμείς: να πηγαίνει στο σχολείο, να κολυμπάει, να παίζει, να έχει φίλους.

Μάικλ από τις ΗΠΑ

Ο Μάικλ φαίνεται πολύ ζωηρός. Νομίζω ότι λέει στη μαμά του: «Θέλω να παίζω κάθε ώρα και κάθε στιγμή. Είναι δικαίωμά μου το παιχνίδι!».

Μαχάσιν από το Σουδάν

Η Μαχάσιν ζει σε ένα χωριό με χωματίνες καλύβες. Κάθε μέρα πρέπει να περπατάει πολλά χιλιόμετρα για να φέρει νερό στο σπίτι της. Κάνει πολλές δουλειές: φροντίζει τα μικρότερα αδέρφια της, βόσκει τα ζώα της οικογένειας, μαζεύει χόρτα για το φαγητό. Κουράζεται πολύ.

Κιμ από τη Βόρεια Κορέα

Στη χώρα του Κιμ τα παιδιά ήταν πολύ πεινασμένα γιατί η μεγάλη ξηρασία οδήγησε σε έλλειψη τροφής. Έτσι πεινασμένος που ήταν, ο Κιμ δεν πήγαινε ούτε στο σχολείο.

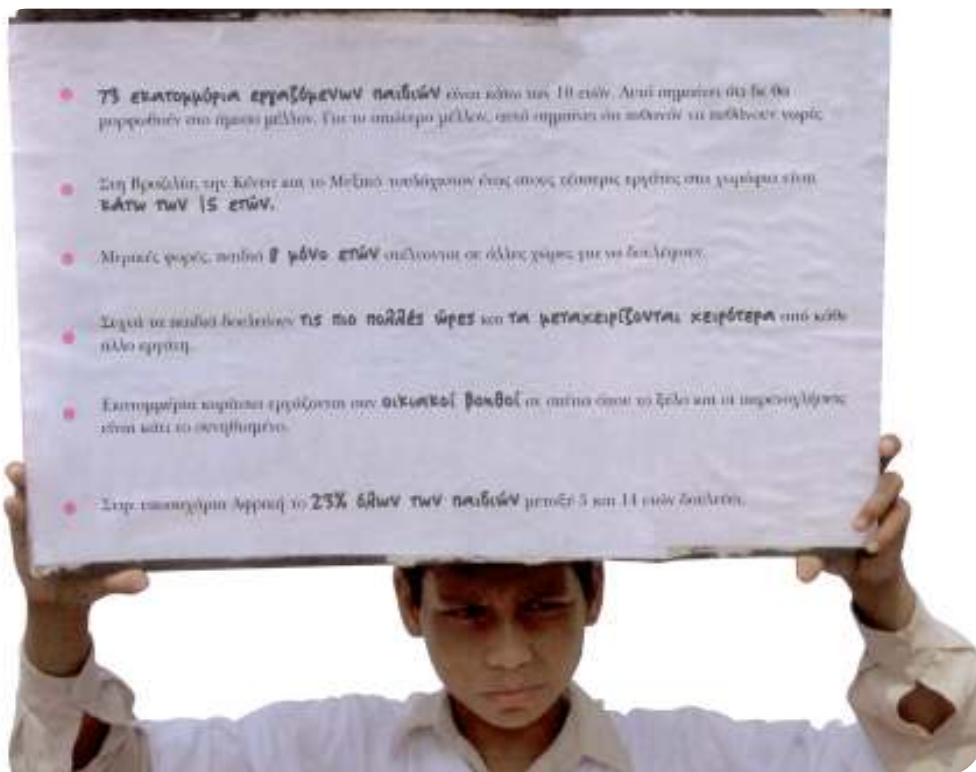
Καετάνο από τη Βραζιλία

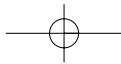
Ο Καετάνο είναι Βραζιλιάνος. Δεν έχει σπίτι και ζει στον δρόμο μαζί με άλλα παιδιά. Δεν έμαθε ποτέ να διαβάζει και να γράφει. Τι θα γίνει όταν μεγαλώσει;

Κεφάλαιο 21

Τα δικαιώματά μας

- Αυτά τα παιδιά πρέπει να ζήσουν μια ζωή σαν τη δική μας! είπε ο Μεχμέτ.
- Να μορφώνονται.
- Να παίζουν.
- Να τρέφονται καλά.
- Να είναι υγιή.
- Να μην εργάζονται.
- Να μην τα κυνηγούν επειδή ανήκουν σε διαφορετική φυλή.
- Να μένουν με τους γονείς τους.
- Να έχουν τη θρησκεία τους και τη γλώσσα τους.
- Είναι δικαίωμα του κάθε παιδιού να ζει καλά, συμπέρανε η Χούλια.
- Όλα αυτά είναι τα δικαιώματά μας! είπαν οι πιο πολλοί.

Κεφάλαιο 22

Ένας φίλος

- Αλλά ποιος προστατεύει τα παιδιά και τα δικαιώματά τους; ρώτησε η Αϊσέ.
- Οι γονείς τους, η χώρα τους, οι διεθνείς οργανισμοί, όπως η Γιούνισεφ. Και ο Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα των Παιδιών, είπε η δασκάλα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα των Παιδιών είναι μια ανεξάρτητη αρχή. Δηλαδή είναι πάνω από όλους και φροντίζει να τηρούνται οι νόμοι που έχουν σχέση με τη ζωή των παιδιών. Αν ένα παιδί έχει κάποιο πρόβλημα, μπορεί να μιλήσει στον Συνήγορο κι αυτός θα το βοηθήσει. Μπορεί να του στείλει γράμμα ή να του τηλεφωνήσει.

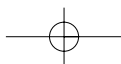
ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Διεύθυνση:
Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα των Παιδιών
Χατζηγιάννη Μέξη 5, Αθήνα 11528

Τηλέφωνο:
800 11 32000 χωρίς χρέωση από τις 9.00 π.μ. μέχρι τις 15.00 μ.μ.
Φαξ 210 728 96 39

Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα των Παιδιών, www.synigoros.gr

Βιβλιογραφία

UNICEF, *Μια ζωή σαν τη δική μου*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2003

Emmanuel Vaillant, *Μάθε να αντιμετωπίζεις το ρατσισμό*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 2002

Πάμε να εξερευνήσουμε την Ευρώπη!, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας, Αθήνα 2006

Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα των Παιδιών, www.synigoros.gr

